

Medexpress, 2016-02-18 12:44

Mamy wiarygodne dane epidemiologiczne, które mówią, że stres przyczynia się do chorób układu krążenia

Thinkstock/GettyImages

Jak wpływ na nasze zdrowie ma stres? O tym z dr Marcinem Grabowskim kardiologiem z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego rozmawia Alicja Dusza.

Czy stres jest czynnikiem ryzyka dla zdrowia serca? Od lat kardiolodzy są w tym temacie podzieleni.

Tak. Mamy dzisiaj wiarygodne, rzetelne dane epidemiologiczne, które mówią, że stres czy szeroko rozumiane czynniki psychospołeczne, psychosocjalne przekładają się ogólnie na zwiększenie ryzyka sercowo-naczyniowego. To różny mechanizm często złożony, wpływający na szeroko rozumiane problemy kardiologiczne. Stres jest wymieniany dziś pośród dziewięciu najsilniejszych czynników ryzyka, szczególnie u osób dotychczas zdrowych. Bo mówimy o osobach, które mają poczucie zdrowia, którym wydaje się, że nie są zagrożone chorobą serca. A jednak w pewnym momencie doznają tej choroby, chociażby pierwszego

w życiu zawału serca. Wtedy dopatrujemy się wstecznej przyczyny. I właśnie czynniki stresowe, psychospołeczne mogą nakładać się i dokładać do czynnika ryzyka sercowo-naczyniowego.

Oczywiście te czynniki muszą być połączone. To nie jest tak, że sam stres jest czynnikiem.

Rzadko mamy do czynienia z sytuacją, w której mamy tylko jeden element bezpośrednio wpływający. Oczywiście są pewne osoby, które są bardziej predysponowane i są narażone na dany czynnik, są wrażliwe ze względu na swoje jednostkowe predyspozycje, predyspozycje osobowości, jeśli chodzi o stres. Zazwyczaj jest to jednak element nakładania się czynników środowiskowych ryzyka, na które nie mamy wpływu.

Czy wiek jest tu też ryzykiem? Czy osoby młode również mogą mieć problemy z sercem i nadciśnieniem?

Tak, my dziś obserwujemy narastający problem chorób serca u osób młodych. Niewątpliwie wiek jest czynnikiem ryzyka, kiedy to u osób starszych częściej występuje miażdżycy, kiedy są to osoby już po pewnych epizodach. Coraz częściej patrzymy na osoby na razie w poczuciu zdrowia, ale zagrożonych. Trafiają do nas młodzi pacjenci z zawałami i powikłaniami serca np. po infekcjach grypowych, które zaniedbały tę sytuację. Młodzi pacjenci pojawiają się w naszych warunkach. To jest również grupa pacjentów narażonych na przewlekły stres. Należy rozróżnić ostrą reakcję stresową na daną sytuację, będącą fizjologiczną formą naszego dostosowania się, wręcz pozytywną w takiej sytuacji, od narażenia na permanentny, przewlekły stres, który jest tą niekorzystną formą, wpływającą na cały nasz organizm, nie tylko układ sercowo-naczyniowy, ale też inne nasze narządy.

Czy my sami pracujemy na te problemy np. przez złą dietę, otyłość itd.?

Niewątpliwie, tak. Co prawda mamy czynniki niemodyfikowalne, na które nie mamy wpływu, takie jak wiek, płęć męska do pewnego okresu życia. Na pewno możemy zmienić nasze zachowania na prozdrowotne i możemy modyfikować czy usuwać czynniki ryzyka, w tym stres emocjonalny, sytuacje stresowe, które mogą rzutować. Z drugiej strony zwiększać częstotliwość tych pozytywnych czynników jak np. zwiększona aktywność fizyczna, dbanie o higienę całego organizmu związaną z odpowiednim żywieniem, aktywnością życiową i higieną psychiczną.

Ale jak możemy walczyć ze stresem? Trudno na przykład przeciw zwolnić się z pracy.

Oczywiście łatwo doradzać. Dziś wszyscy jesteśmy narażeni, podobnie pracujemy, żyjemy intensywniej, jesteśmy nastawieni na karierę, na sukces. Niestety, takie osoby, w pewnym momencie, mogą sobie nie radzić z tym obciążeniem i to może rzutować na ich kryzys czy przekładać się na powikłania, o których powiedziałem. Na pewno powinniśmy znaleźć czas dla siebie i swojego zdrowia. Wiemy, że pewne aktywności fizyczne jak joga, zdrowe żywienie, robienie sobie przyjemności w sposób jaki lubimy, ale także umiejętność odpoczynku. Bo my nie umiemy odpoczywać. Zazwyczaj jak mamy urlop i czas dla siebie oraz rodziny to jesteśmy na nim tylko w połowie, w drugiej połowie nadal jesteśmy w pracy. To są elementy, które mogą wpływać na nasze życie.